

BÆRUM KOMMUNE

Høringsinnspill til rapporten "Ikke rett fram" – Bærum kommune

Bærum kommune viser til rapport fra ekspertgruppen for å utrede virkemidler som skal fremme sirkulære aktiviteter. Høringsuttalelsen er gitt på vegne av Bærum kommune og er politisk vedtatt i Hovedutvalget for klima, miljø og utvikling den 17. september 2025.

Overordnet vurdering

Bærum kommune har som ett av tre hovedmål i klimastrategien å være en foregangskommune innen sirkulær økonomi innen 2030. Bærum kommune støtter i hovedsak ekspertgruppens anbefalinger og mener de bør følges opp raskt. Nå er det behov for konkret handling framfor flere utredninger. Omstillingen haster.

Forbruket må ned, og dreies mot varer og tjenester med lavere klima- og naturpåvirkning. For å lykkes må det sirkulære alternativet, det vil si ombruk, reparasjon og deling, bli det enkleste og mest tilgjengelige valget i en travel hverdag. Det krever en kombinasjon av virkemidler – både "gulrot og pisk" – og en nasjonal innsats som også ivaretar sosial rettferdighet. Kommunene har i hovedsak tilgang til informative virkemidler, som informasjonskampanjer og holdningsskapende arbeid. Men Bærum kommune har erfart at slike virkemidler alene ikke er nok for å endre adferd i ønsket retning.

Kommunene har en nøkkelrolle i omstillingen – som samfunnsutviklere, tjenesteytere og innkjøpere – men har i dag begrensede virkemidler, særlig økonomiske og regulatoriske. Bærum kommune etterlyser et eget kapittel om dette. Kommunene trenger klare nasjonale rammer, støtte og lovverk som fremmer sirkulære løsninger. Med riktige virkemidler kan kommunesektoren bli en viktig drivkraft i det grønne skiftet.

En oppsummering av Bærum kommunes innspill til rapporten

- Tilskuddsordningen Klimasats bør videreføres og styrkes
- Det er behov for et eget kapittel om kommunenes rolle i den sirkulære omstillingen.
- Kommunene trenger tilgang til et forbruksbasert klimaregnskap og et indikatorrammeverk tilpasset den kommunale sektoren.
- Kommunen må bli involvert tidlig når nye regelverk fra EU skal innføres. Kommunene trenger tydelige retningslinjer, veiledning og styrkede økonomiske rammer som gjør det mulig å følge opp nye forpliktelser, uten å svekke eksisterende tjenester.

- DFØ må styrkes for å gi mer operativ veiledning i sirkulære anskaffelser.
- Standardiserte krav og kriterier må gjøre det enklere å stille miljøkrav i anskaffelser.
- For å motivere kommuner til å delta i forsknings- og utviklingsprosjekter innen sirkulær økonomi bør kommunenes tidsbruk som hovedregel kompenseres.
- Rapporten mangler konkrete virkemidler for å avlaste risiko for næringsaktører i omstillingen til en sirkulær økonomi. Bærum kommune etterlyser nasjonale tiltak for tekstilgjenvinning, inkludert støtte og produsentansvar.
- Det er viktig at staten bidrar med finansiering dersom kommunene får ansvar for å etablere og drifte ombrukslagre.
- Forskriften for konsekvensutredning bør ha fleksible krav. Fullt planprogram bør kun kreves når det er særskilt behov, og ikke som standard for alle saker.
- Det er behov for en nasjonal satsing på håndverkerkompetanse innen ombruk og vedlikehold.
- Selvkostregelverket bør revideres for å gjøre det mulig å investere i sirkulære tiltak som reduserer avfall.

Utdypende anbefalinger fra Bærum kommune

Punktene over er en oppsummering av de viktigste anbefalingene for å gjøre kommunene til en avgjørende drivkraft for å fremme en mer sirkulær økonomi. Bærum kommune har utdypende anbefalinger til følgende kapitler fra rapporten “Ikke rett fram”. Anbefalingene er laget med mulighet for bidrag fra samtlige tjenestesteder som jobber med sirkulær økonomi i kommunen.

Kapittel 3: Hva er sirkulær økonomi og hvordan kan det beregnes

Norges forbruksfotavtrykk må ned. Kommunene er viktige for å redusere det offentlige forbruksfotavtrykket, og kan tilrettelegge og formidle kunnskap for å redusere det private forbruket.

Norske kommuner og fylkeskommuner har fått til store utslippskutt gjennom ordningen Klimasats. Regjeringen har pekt på kommunene og fylkeskommunene som viktige aktører i arbeidet for å omstille Norge til et lavutslippssamfunn og lykkes med å utvikle sirkulær økonomi. Da er det viktig med konkrete økonomiske virkemidler som kan bidra til grønne innovasjoner og nye sirkulære løsninger

Kommunene trenger et klimaregnskap som viser utslipp fra kommunesamfunnets forbruk for å følge utviklingen og sikre at vi er på riktig vei i klimaarbeidet. Bærum kommune ber Miljødirektoratet om å utvikle dette regnskapet og sørge for tilgang til nødvendige data. Regnskapet bør bygges opp på samme måte som dagens oversikt over direkte utslipp fra kommunene, slik at det blir sammenlignbart og nyttig i planlegging og rapportering.

Mange kommuner strever med å finne gode indikatorer for sirkulær økonomi. Bærum kommune etterlyser et felles indikatorrammeverk, tilpasset kommunesektoren. Det vil kunne forhindre dobbeltarbeid og gjøre det enklere å sammenligne og lære på tvers av kommunene.

Rapportens bruk av 'gjenbruk' og 'ombruk' bør konkretiseres. I dagens utkast virker bruken av ordene tilfeldig.

Vi trenger en nasjonal satsing på indikatorer for sirkulær økonomi. Staten må samle inn og utvikle pålitelige data om blant annet forbruk, innovasjon og gjenbruk. Dataene må være detaljerte nok til at kommuner og næringsliv kan bruke dem til å planlegge og evaluere tiltak.

Kapittel 6: EU/EØS-rammeverket

EU ligger langt framme i utviklingen av politikk og regelverk innenfor sirkulær økonomi, og det er i Norges interesse å være i takt med denne utviklingen.

Det er avgjørende at staten sikrer at kommunesektoren, som ofte iverksetter ny politikk, får tilstrekkelig informasjon, kompetanse, ressurser og tid til å gjennomføre nye krav, som EUs sirkulære regelverk, på en god og effektiv måte. Implementeringstempo og støtteordninger må følge EU-prosessene.

For å sikre dette, ber Bærum kommune om følgende:

- Å involvere kommunesektoren tidlig ved implementering av nye regler.
- Klare retningslinjer og veiledning tilpasset kommunene og styrkede økonomiske rammer, slik at det blir mulig å følge opp nye forpliktelser uten å svekke eksisterende tjenester.

Kapittel 8: Temaer på tvers

I dag bruker kommunene unødvendige ressurser når de, hver for seg, forsøker å løse like utfordringer. Felles standarder og maler for blant annet ombruk, indikatorer og tekstilhåndtering vil effektivisere arbeidet og sikre kvalitet.

Offentlige anskaffelser

Kommunene har stor påvirkningskraft gjennom egne innkjøp, og kan være viktige pådrivere for en mer sirkulær økonomi. Selv om mange kommuner har erfaring med å stille klima- og miljøkrav i anskaffelser, er krav til ombruk og sirkulære prosesser fortsatt nytt og mindre utbredt.

Bærum kommune ber om:

- Utvikling av nasjonale veiledere og krav til sirkulære offentlige anskaffelser som kan anvendes likt på tvers av sektorer og forvaltningsnivå.
- Nasjonale virkemidler som fremmer reparasjon, delingstjenester og gjenbruk, inkludert økonomiske incentiver og fjerning av unødige regulatoriske barrierer.
- DFØ bør styrke sin veiledning om sirkulære anskaffelser.
- Staten bør utvikle standardiserte krav og kriterier for sirkularitet i offentlige anskaffelser.
- For å lykkes med sirkulære anskaffelser må kommunene få tilgang til opplæring, ressurser og faglig støtte.

Forsking, innovasjon- og næringsliv

Kommunene er viktige partnere i forsknings- og utviklingsprosjekter innen sirkulær økonomi, både som store innkjøpere og som aktører tett på innbyggerne. Ofte er manglende finansiering en barriere for at kommunene kan delta i prosjekter.

Bærum kommune ber om:

- At kommunene får økonomisk støtte til å delta i viktige forsknings- og utviklingsprosjekter innen sirkulær økonomi. For å få flere private aktører til å tørre og satse på sirkulære løsninger i samarbeid med det offentlige er det behov for konkrete virkemidler som reduserer næringslivets risiko.
- Det er viktig å se mot EU/internasjonalt, siden regelverkene og rammene legges der.
- For å styrke kunnskapen om sirkulær økonomi i befolkningen og i arbeidslivet bør utdanningssektoren integrere kompetanse om sirkulær økonomi på alle nivåer.
- Staten bør aktivt bidra til å bygge nettverk og systemer som gjør det enkelt for bedrifter å dele materialer, energi og avfall som kan brukes videre. Dette vil styrke ressursutnyttelsen, redusere utslipp og fremme grønn verdiskaping.

Kapittel 9: Plast

Innsamling av landbruksplast fungerer godt, men bør følges opp med tilsyn for å sikre kvalitet og etterlevelse. Ordningen kan også brukes som modell for andre sektorer.

Kapittel 11: Batterier og kjøretøy

Batterier

Bærum kommune mener det er avgjørende å etablere gode nasjonale systemer for retur, resirkulering og gjenbruk av batterier. Dette må utvikles og settes i system for å sikre trygg og effektiv håndtering i hele verdikjeden.

Brukte bildeler

Det er behov for klare regler for hvilke brukte deler og komponenter som skal tilbys i markedet.

Merverdiavgift

Endringer i avgifter på fossile kjøretøy må innføres gradvis. En brå innfasing kan føre til utilsiktet import og redusert utskiftingstakt, noe som vil svekke klimaeffekten.

Vektkomponenten

Transportavdelingen i Bærum kommune har følgende innspill, og ber om at disse hensynene vurderes nøye i det videre arbeidet:

- **Fossile vare- og lastebiler**

Vi fraråder å øke vektkomponenten før det finnes fossilfrie alternativer som er like

funksjonelle og tilgjengelige. En økning nå vil ramme yrkesgrupper som ikke har reelle alternativer.

- [Elektriske kjøretøy](#)

Vi anbefaler at vektkomponenten ikke økes for elbiler. Batterienes vekt er allerede en utfordring, særlig for biler som trenger tilhenger. Forholdet mellom egenvekt og totalvekt skaper praktiske begrensninger.

- [Avgiftsnivå generelt](#)

Det samlede avgiftsnivået på bilparken i Norge er allerede svært høyt. Det er behov for biler i ulike størrelser og vektclasser, tilpasset geografiske og familiære forhold. En generell overgang til bare mindre biler er ikke realistisk.

[Kapittel 12: Tekstiler](#)

Fra 2025 er det krav om at kommunene skal samle inn tekstilavfall separat. Det er et viktig skritt mot mer ombruk og materialgjenvinning, men gode løsninger og virkemidler for behandling og videre bruk mangler fortsatt.

Bærum kommune ber om:

- Sorterings- og behandlingsanlegg
- Produsentansvar for tekstiler
- Klare retningslinjer for innsamling og lagring
- Økonomisk støtte til kommunene

[Kapittel 13: Bygg, anlegg og eiendom](#)

Kommunene ønsker å bidra til å øke gjenbruk, ombruk og sirkulære prosesser i bygg-, anlegg og eiendomssektoren, men får det ikke til uten nasjonal samordning og støtte. I dag arbeider mange kommuner med de samme problemstillingene – som å gjøre ombrukskartlegginger tilgjengelige, anskaffe digitale ombruksplattformer og å finne løsninger for lager og logistikk – uten felles verktøy eller koordinering. I dag blir rutinene stadig bedre på å kartlegge potensialene for ombruk, men kommunene mangler krav på hva som skal gjøres i etterkant.

Bærum kommune ber om:

- En nasjonal samordning og felles verktøy for å kartlegge ombruk, digitale plattformer og logistikk.
- Tydelige føringer for hva som skal gjøres etter at potensialet for ombruk er kartlagt.
- En tallfesting av anbefaling punkt 3, at 'kriteriene i offentlige anskaffelser i større grad vektlegger sirkularitet'. For eksempel at det vektlegges med 20-30 prosent.
- En spesifisering av anbefaling punkt 8. Hvordan skal rapporten følges opp? Hvem skal gjøre det?

Ombrukslagre

Bærum kommune støtter at kommunene, sammen med næringen, får ansvar for å etablere og drifte ombrukslagre. Kommunen understreker at dette krever arealer, kompetanse og betydelige økonomiske ressurser, noe som er krevende for store kommuner og nær umulig for de små. Bærum ønsker å bidra, forutsatt at det følger med statlig støtte.

Endringer i Byggeteknisk forskrift (TEK)

Bærum kommune støtter å skjerpe kravene til sirkularitet og klimagassreduksjoner i TEK - i tråd med Parisavtalen. Kommunen støtter krav til demonterbarhet, digitalisering og ombruk, og mener at det på sikt også bør stilles krav om faktisk bruk av materialer som er egnet til ombruk.

Nedbygging av natur og arealplanlegging

Bærum kommune støtter anbefalingen om at en naturavgift bør utredes nærmere, og er enige i at en avgift alene ikke er tilstrekkelig. Gjennom arealplanleggingen må det settes tydelige grenser for hvor det skal og ikke skal bygges ned natur. Kommunen støtter derfor også anbefalingen om å styrke klima- og miljøhensyn i plan- og bygningsloven.

Konsekvensutredninger (KU)

Bærum kommune støtter krav til uavhengig kontroll, men ønsker ikke at planprogram skal kreves i alle konsekvensutredninger. Det bør åpnes for ulike nivåer av konsekvensutredning, avhengig av behov.

Kompetanseheving hos håndverkere

Bærum kommune foreslår en nasjonal satsing på håndverkerkompetanse, særlig knyttet til ombruk og miljøvennlig oppussing. Mangel på kunnskap og vilje i bransjen er en barriere for sirkulær økonomi i privatmarkedet.

Kapittel 14: Bioressurser

I vår region er det allerede etablert regionale miljøkrav til landbruket. Ordningen *Regionalt miljøtilskudd* gir incentiver for å redusere både klimagassutslipp og avrenning. Derfor mener vi at det er misvisende å hevde at jordbruket ikke er regulert.

Samtidig er det behov for bedre koordinering mellom vassdragsmyndigheter, naturvern og landbruksforvaltning. Økt samhandling vil bidra til at virkemidlene blir brukt mer effektivt, og at vi bedre kan nå målene våre – uten at aktørene motarbeider hverandre.

Kapittel 15: Avfall

Bærum kommune får inn store mengder fullt brukbare gjenstander til avfallsanlegget, i likhet med andre kommuner. Mangel på midler og infrastruktur gjør at vi i liten grad klarer å få disse varene tilbake i omløp. Det fører til både unødvendig ressursbruk og økte kostnader til å behandle avfall.

Bærum kommune ber om:

- Nye finansieringsordninger som gjør det mulig for kommunene å ta vare på og sette i omløp brukbare gjenstander som leveres inn til avfallsanleggene.
- En gjennomgang av selvkostregelverket for å gjøre det mulig å investere langsiktig i ombruk, og for å forebygge avfall.
- En lovendring som gjør det mulig å etablere returordninger for brukbare produkter leveres inn på avfallsstasjonene.

Avslutning

Bærum kommune er klar til å gå foran i omstillingen til en mer sirkulær økonomi, men trenger nasjonale virkemidler som gjør det mulig. I dette høringsinnspillet har vi nevnt blant annet krav, støtteordninger og felles verktøy for kommunene. I tillegg bør staten styrke sin kommunikasjon om sirkulær økonomi og forbrukerrettigheter. Befolkningen bør få tydelig og lett tilgjengelig informasjon om hvordan varer kan repareres, gjenbrukes eller resirkuleres, og ikke minst hvorfor dette er viktig.

Bærum kommune håper at anbefalingene i dette innspillet blir fulgt raskt opp, og vi forventer at kommunenes rolle og behov reflekteres tydeligere i det videre arbeidet.

Høringsinnspillet er laget med mulighet for å gi innspill fra samtlige tjenesteområder som jobber med sirkulær økonomi i Bærum kommune, med bistand fra Copilot.